

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2011/3813
Karar No : 2017/4524

Tarih : 26.03.2018
Sayı : 2465
SDP : 640

Davacı : Doygun Gıda Sanayi ve Ticaret Dağıtım A.Ş.
Vekili : Av. Şebnem ÇONGAR
Eski Üsküdar Yolu Cad. Topçu İbrahim Sok. Karataş Apt.
No:3, D:5 İçerenköy - Ataşehir / İSTANBUL

Davalı : Rekabet Kurumu
Üniversiteler Mah. 1597. Cad. No:9 Bilkent / ANKARA
Vekili : Av. Ayperi SAMANTIR- Aynı adreste

Davanın Özeti : Rekabet Kurulu'nun 17.05.2011 tarih ve 11-31/632-199 sayılı kararının; İstanbul Halk Ekmek (İHE) ürünlerinin pazar payı hesabında dikkate alınmaması gerektiği, İHE ürünlerinin kendilerine ait büfelerde satışının yapıldığı, çok az markette İHE ürünlerinin satıldığı, Unmaş Unlu Mamuller Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin (Uno) pazar payının %70-80 oranlarında olduğu, Uno yetkililerinin gazetelere verdiği röportajlarda da bu durumu ifade ettiği, soruşturma açılmaksızın şikâyet başvurusunun önaraştırma aşamasında reddedilmesinde hukuka uygunluk bulunmadığı ileri sürülerek iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

Danıştay Tetkik Hâkimi Ahmet ASYA'nın Düşüncesi : Davanın reddine karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Birgül KURT'un Düşüncesi : Rekabet Kurulu'nun 17.05.2011 günlü, 11-31/632-199 sayılı kararının iptali istemiyle açılan dayaya ilişkin dosyada 25.11.2013 tarhi itibarıyla bulunan belgeler incelendi:

4054 sayılı Kanun'un 40. maddesinde, "Kurul, re'sen veya kendisine intikal eden başvurular üzerine doğrudan soruşturma açılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti için önaraştırma yapılmasına karar verir. Önaraştırma yapılmasına karar verildiği takdirde Kurul Başkanı, meslek personeli uzmanlardan bir ya da birkaçını raportör olarak görevlendirir. Önaraştırma yapmakla görevlendirilen raportör 30 gün içinde elde ettiği bilgileri, her türlü delilleri ve konu hakkındaki görüşlerini Kurula yazılı olarak bildirir.", 41. maddesinde; önaraştırma raporunun Kurula teslimini takip eden 10 gün içinde, Kurul elde edilmiş olan bilgileri değerlendirerek karar vermek üzere toplanır ve soruşturma açılmasına veya açılmamasına karar verir." düzenlemeleri yapılmıştır.

2002/2 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinde; üretim ve dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalar "dikey anlaşma" olarak tanımlanmış, bu Tebliğ ile sağlanan muafiyet, sağlayıcının dikey anlaşma konusu mal veya hizmetleri sağladığı ilgili pazardaki pazar payının %40'ı aşmaması durumunda uygulanacağı belirtilmiş, Tebliğ'in 3. maddesinde; rekabet etmeme yükümlülüğü "alıcının anlaşma konusu mal veya hizmetlerle

T.C.

DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE

Esas No : 2011/3813

Karar No : 2017/4524

rekabet eden mal veya hizmetleri üretmesini, satın almasını, satmasını ya da yeniden satmasını engelleyen doğrudan veya dolaylı her türlü yükümlülük" olarak ifade edilmiş, 4. maddesinde; anlaşmaları gurup muafiyeti dışına çıkararak sınırlamalar belirlenmiş, Tebliğ'in 5(a) maddesinde ise, Tebliğ ile tanınan muafiyetin anlaşmalarda alıcıya getirilen belirsiz süreli veya süresi beş yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüğüne uygulanmayacağı kurala bağlanmıştır.

Unmaş Unlu Mamuller Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin (Uno), nihaî satış noktalarına nakit para, iskonto, bedelsiz ürün verilmesi ya da belirli ürünlere yönelik promosyon/aktivite yapılması gibi yollarla rekabet etmeme yükümlülüğü getirilmesine yönelik uygulamalarının, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'a aykırı olduğundan bahisle yapılan şikâyet başvurusu üzerine, Uno'nun anılan eylemlerinin 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında olduğundan bahisle anılan teşebbüs hakkında soruşturma açılmamasına ve şikâyetin reddine karar verilmiştir.

Konuya ilişkin önaraştırma sürecinde yapılan değerlendirmede, paketlenmiş çeşit ekmek pazarı olarak nitelendirilen ilgili ürün pazarında, şikâyet edilen Uno'nun 2002/2 sayılı Tebliğ'de grup muafiyetinden yararlanma açısından öngörülen %40'lık pazar payının altında bir pazar payına sahip olduğu kanaatine varıldığı görülmektedir.

Dosya içeriğinden, ilgili coğrafi pazarın, ilgili ürünlerin tüm Türkiye'de dağıtımının yapıldığı ve ülke genelinde rekabet koşullarında bölgeler bazında belirgin farklılıklar olmadığı, üreticilerin yakın ve uzak mesafedeki illere aynı gün içerisinde dağıtım yapabildikleri göz önüne alınarak ilgili coğrafi pazarın "Türkiye" olarak belirtildiği, paketlenmiş ekmek üretimi yapan başlıca endüstriyel üretici olarak belirlenen davacı şirket ile İstanbul Halk Ekmek'in, İstanbul ilinde satış yaptıkları, davacı/şikâyet eden tarafın ise Uno'nun pazar payının Kurul kararında belirtilenden çok daha yüksek olduğunu, Uno'nun muafiyetten yararlanamayacağını ileri sürdüğü anlaşılmaktadır.

01.01.2011 tarihinden itibaren yürürlükte olan Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında (TEBLİĞ NO: 2010/4) Tebliğ'in eki bildirim formunda, ilgili coğrafi pazarı; teşebbüslerin, mal ve hizmetlerinin arz ve talebi konusunda faaliyet gösterdikleri, rekabet koşullarının yeterli derecede homojen ve özellikle rekabet koşulları komşu bölgelerden hissedilir derecede farklı olduğu için bu bölgelerden kolayca ayrılabilen bölgeler olduğu, coğrafi pazar değerlendirilmesi yapılırken, ilgili mal ve hizmetlerin özellikleri, tüketici tercihleri, giriş engelleri, ilgili bölge ile komşu bölgeler arasında teşebbüslerin pazar payları veya mal ve hizmetlerin fiyatları bakımından hissedilir bir farklılığın varlığı gibi unsurlar dikkate alınacağı belirtilmiştir.

Çeşit ekmek pazarında faaliyette bulunan üreticilerin bir kısmının İstanbul ili dışında satış yapmaması nedeniyle, ilgili coğrafi pazarın, İstanbul ili olarak belirlenerek, pazar paylarının dolayısıyla da Uno'nun uygulamalarının 2002/2 sayılı Tebliğ'de grup muafiyeti kapsamında sayılıp sayılmayacağının bu çerçevede incelenmesi gerektiği sonucuna ulaşıldığından, dava konusu kararda mevzuata uyarlık görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle dava konusu kararın iptali gerekeceği düşünülmüştür.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce, Tetkik Hâkiminin açıklamaları, dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

Dava, Rekabet Kurulu'nun 17.05.2011 tarih ve 11-31/632-199 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 1. maddesinde, bu Kanun'un amacının, "mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaları ve piyasaya hâkim olan teşebbüslerin bu hâkimiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemek, bunun için gerekli düzenleme ve denetlemeleri yaparak rekabetin korunmasını sağlamak" olduğu kurala bağlanmış; 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde mal ve hizmet piyasalarında faaliyet gösteren ya da bu piyasaları etkileyen her türlü teşebbüsün aralarında yaptığı rekabeti engelleyici, bozucu ve kısıtlayıcı anlaşma, uygulama ve kararlar ile piyasaya hâkim olan teşebbüslerin bu hâkimiyetlerini kötüye kullanmaları ve rekabeti önemli ölçüde azaltacak birleşme ve devralma niteliğindeki her türlü hukukî işlem ve davranışların, rekabetin korunmasına yönelik tedbir, tespit, düzenleme ve denetlemeye ilişkin işlemlerin bu Kanun kapsamına girdiği belirtilmiş; 3. maddesinde, "Hâkim Durum", belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücü olarak tanımlanmıştır.

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğu belirtilmiş; bu hâllerin özellikle,

"a) Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet-kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi,

b) Mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının veya unsurlarının paylaşılması ya da kontrolü,

c) Mal veya hizmetin arz ya da talep miktarının kontrolü veya bunların piyasa dışında belirlenmesi,

d) Rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılması, kısıtlanması veya piyasada faaliyet gösteren teşebbüslerin boykot ya da diğer davranışlarla piyasa dışına çıkartılması yahut piyasaya yeni gireceklerin engellenmesi,

e) Münhasır bayilik hariç olmak üzere, eşit hak, yükümlülük ve edimler için eşit durumdaki kişilere farklı şartların uygulanması,

f) Anlaşmanın niteliği veya ticari teamüllere aykırı olarak, bir mal veya hizmet ile birlikte diğer mal veya hizmetin satın alınmasının zorunlu kılınması veya aracı teşebbüs durumundaki

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2011/3813
Karar No : 2017/4524

alıcıların talep ettiği bir malın ya da hizmetin diğer bir mal veya hizmetin de alıcı tarafından teşhiri şartına bağlanması ya da arz edilen bir mal veya hizmetin tekrar arzına ilişkin şartların ileri sürülmesi" olduğu tadadi olarak sayılmıştır.

Rekabet Kurulu'nca, Kanun'un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından grup olarak muaf tutulmanın koşullarını belirlemek amacıyla çıkarılan, 2003/3 ve 2007/2 sayılı Rekabet Kurulu Tebliği ile Değişik 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği ile üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetlerin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalar -dikey anlaşmalar- bu Tebliğ'de belirtilen koşulları aşması kaydıyla, Kanun'un 4. maddesindeki yasaklamadan Kanun'un 5. maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak grup olarak muaf tutulmuştur.

Tebliğ'in 5. maddesinin (a) bendinde de, alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü süresinin önem taşıdığı ve süresi belirsiz olan veya beş yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüğünün belli istisnalar dışında mümkün olmadığı belirtilerek bu tür sözleşmelere grup muafiyetinin uygulanmayacağı kurala bağlanmıştır.

Belirtilen mevzuat hükümlerinin incelenmesinden, alıcıya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğü süresinin belirsiz olması ya da beş yılı aşması hâlinde, ilgili sözleşmeye grup muafiyetinin uygulanmayacağı, sözleşmenin Kanun'un 4. maddesine aykırı hâle geleceği; öte yandan Kanun'un 5. maddesinin ikinci fıkrasındaki "muafiyet" in belirli bir süre için verilebileceği ve belirli şartların ve/veya belirli yükümlülüklerin yerine getirilmesine bağlanabileceği hükmünden hareketle de belli koşulların bulunması hâlinde belli yükümlülükler getirilerek beş yıllık süreyi aşan dikey anlaşmaların grup muafiyetinden yararlanabileceği sonucuna varılmıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden, davacı tarafından 22.02.2011 tarihinde Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına giren dilekçede özetle; Uno'nun rakip firmaların ürünlerinin satılmaması amacıyla marketlere para teklif ettiği ve marketlerin de bu parayı alabilmek amacıyla kendilerinden ekmek alımını durdurduğu belirtilerek gerekli işlemlerin yapılmasının talep edildiği, yapılan önaraştırmada ve buna dayanak Kurul kararında, ilgili ürün pazarının "paketlenmiş çeşit ekmek pazarı", coğrafi pazarın "Türkiye" olarak belirlendiği; yerinde incelemede elde edilen belgelerin Uno'nun çeşitli tavizler yoluyla rakiplerini satış noktalarından çıkararak, noktalarda sadece Uno ürünlerinin bulunmasına yönelik eylemler içinde olduğunu ortaya koyduğu, Uno'nun, tavizler aracılığıyla satış noktalarının münhasıran Uno ile çalışmasını sağladığı, Uno'nun 2010 yılındaki pazar payının %40 olarak gerçekleştiği, bu değer 2011 yılı ilk üç ayı için de aynı seviyeyi koruduğu, %40'lık pazar payı eşliğinin aşılmaması nedeniyle Uno'nun noktalarda tek markalılığa yol açan münhasır uygulamalarının 2002/2 sayılı Tebliğ ile sağlanan grup muafiyetinden yararlanma imkânının bulunduğu, Uno ile satış noktası arasında herhangi bir yazılı sözleşme bulunmadığı, rakiplerin satış noktalarında bulundurulmaması bakımından bir süre öngörülmediği ve satış noktalarının istediği zaman başka marka ürünlerin satışını yapma imkânını elinde bulundurduğu gerekçeleriyle Uno tarafından nihai satış noktalarına nakit para, iskonto, bedelsiz ürün verilmesi ya da belirli ürünlere yönelik

T.C.
DANIŞTAY
ONÜÇÜNCÜ DAİRE
Esas No : 2011/3813
Karar No : 2017/4524

promosyon/aktivite yapılması gibi yollarla getirilen rekabet etmeme yükümlülüklerinin 2003/3 ve 2007/2 sayılı Tebliğler ile Değişik 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında olduğuna karar verildiği anlaşılmaktadır.

- Davacı şirketin 4. madde yönünden rekabet ihlâli iddiasının incelenmesinden, ilgili ürün pazarının "paketlenmiş çeşit ekmek pazarı", coğrafi pazarın "Türkiye" olarak belirlendiği, 2002/2 sayılı Tebliğ ile sağlanan grup muafiyetinden yararlanmak için %40 pazar payının aşılması gerektiği, yapılan pazar analizleri sonucunda Uno'nun pazar payının %40'ı aşmadığı, pazar payı araştırmasının ilgili dönem için piyasadan ve rakip teşebbüslerden elde edilen somut veriler ışığında hazırlandığı; her ne kadar davacı tarafından Uno'nun pazar payının daha yüksek olduğu iddia edilmekteyse de, bu hususun somut olarak ortaya konulmadığı, kaldı ki, münhasırlık şartının yazılı ve tarafları bağlayıcı nitelikte olmadığı, rakiplerin satış noktalarında bulundurulmaması bakımından bir sürenin öngörülmediği ve satış noktalarının istediği zaman başka marka ürünlerin satışını yapma imkânını elinde bulundurduğu, söz konusu uygulamaların, mevcut hâliyle, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde ele alınabilecek nitelikte olmadığı görülmektedir.

Bu itibarla, davacının Rekabet Kurumu'na sunduğu başvuru dilekçesinde ve dava dilekçesinde ileri sürdüğü iddialar ve bu iddialara ilişkin Kurul kararında yer alan değerlendirmeler dikkate alındığında, şikâyet edilen teşebbüs hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığına ilişkin verilen kararda hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, davanın **REDDİNE**, ayrıntısı aşağıda gösterilen toplam 265,60-TL yargılama giderinin davacı üzerinde bırakılmasına, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca 1.800-TL vekâlet ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine, posta gideri avansından artan tutarın kararın kesinleşmesinden sonra davacıya iadesine, kararın tebliğ tarihini izleyen 30 (otuz) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu'na temyiz yolu açık olmak üzere, 29.12.2017 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Nevzat	Dr. Hasan	Doç. Dr. Gürsel	Mürteza	Fatih Mehmet
ÖZGÜR	GÜL	ÖZKAN	GÜLER	ALKIŞ

Yargılama Giderleri :
Toplam Harç : 157,10-TL
Posta Gideri : 108,50-TL
Toplam : 265,60-TL

2017